

fundacja  
Instytut Aktywizacji Regionów  
z siedzibą w Gdyni  
adres do korespondencji:  
ul. Sarnia Góra 9  
84-207 Koleczkowo

Gdynia, dnia 1 sierpnia 2023 roku

Do:  
Prezes  
Narodowego Fundusz Zdrowia

## PETYCJA

Szanowni Państwo,

Działając na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz 870), działając w interesie publicznym w ramach prowadzonego przez naszą fundację projektu pn. „PEŁNOPRAWNI – osoby z niepełnosprawnościami jako petenci w sądach i urzędach” przedstawiamy Państwu audyt w zakresie zidentyfikowanych aspektów dyskryminacji w wymiarze sprawiedliwości i administracji publicznej, na gruncie prowadzonej sprawy. W jednej ze spraw prowadzonych przez współpracującą z Państwem jednostką – NZOZ Spec Med w Ustce, zapewniłmy pomoc prawną w ramach działań interwencyjnych na etapie postępowania dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie zidentyfikowanych naruszeń lub ograniczeń praw człowieka, dyskryminacji i przemocy na terenie całego woj. pomorskiego. W oparciu o przeprowadzoną sprawę chcielibyśmy podzielić się z Państwem problemami jakich doświadczyła osoba z niepełnosprawnościami (dalej: ON) na etapie prowadzonego postępowania. Na podstawie art. 2 ust. 3 in fine ustawy o petycjach prosimy o ustosunkowanie się do audytu oraz odniesienie się czy zaproponowane przez nas propozycje zmian w zakresie działania Państwa instytucji mogą zostać wdrożone, jako że sprawa dotyczy życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

### AUDYT:

#### ZGODNOŚĆ DZIAŁAŃ PLACÓWKI MEDYCZNEJ ZE STANDARDAMI PRAWA W ZAKRESIE OCHRONY PACJENTÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

### WSTĘP:

Celem niniejszego audytu jest analiza i ocena działań placówki medycznej w odniesieniu do ochrony pacjentów z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich praw. Skoncentrujemy się na przypadku pacjenta (dalej nazywanego ON), który nie był osobą ubezwłasnowolnioną ani częściowo, ani całkowicie, a mimo to podczas leczenia napotkał na trudności związane z wyrażaniem zgody na dalsze postępowanie medyczne.

#### OPIS SYTUACJI:

ON zwrócił się o pomoc do placówki medycznej, potrzebując dalszego leczenia i wsparcia. Mimo że nie był osobą ubezwłasnowolnioną, placówka medyczna odmówiła mu kontynuacji leczenia, twierdząc, że nie może on wyrazić zgody na dalsze procedury lecznicze z przyczyn prawnych. Pomimo stałego kontaktu z krewnymi ON i ich gotowości do pomocy personelowi medycznemu, placówka nie podjęła kroków zmierzających do zapewnienia mu dalszej opieki medycznej.

#### ZDIAGNOZOWANE NARUSZENIA:

Zidentyfikowano naruszenia praw pacjenta z niepełnosprawnością intelektualną w placówce medycznej. W szczególności:

1. Brak odpowiedniego wsparcia medycznego: Placówka medyczna nie udzieliła ON odpowiedniego wsparcia, pomimo jego zgłoszenia i potrzeby kontynuacji leczenia.
2. Nieprawidłowe zastosowanie regulacji prawnych: Placówka medyczna błędnie zastosowała regulacje prawne odnoszące się do zgody substytucyjnej, które w tym przypadku nie miały zastosowania, gdyż ON nie był osobą ubezwłasnowolnioną.
3. Brak akceptacji statusu opiekuna faktycznego: Placówka medyczna nie uznaje członków rodziny lub innych opiekunów faktycznych za osobę zdolną do wyrażenia zgody w imieniu pacjenta z niepełnosprawnością intelektualną.

#### ANALIZA I OCENA:

Analiza wskazuje na istotne naruszenia praw pacjenta z niepełnosprawnością intelektualną w placówce medycznej. Brak dostępu do dalszego leczenia może mieć poważne konsekwencje dla zdrowia i dobrostanu ON oraz narusza jego prawa do równego traktowania w dostępie do opieki zdrowotnej.

Nie można uzasadnić braku leczenia ON jedynie na podstawie niepełnej wiedzy o jego zdolnościach do wyrażania zgody. Właściwe szkolenia personelu medycznego w zakresie obsługi pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz znajomość prawa w tym obszarze są niezbędne do zapewnienia odpowiedniej opieki i ochrony praw pacjentów.

#### PROPOZYCJE ZMIAN PRAKTYKI STOSOWANIA PRAWA:

1. Edukacja personelu medycznego: Placówka medyczna powinna zapewnić szkolenia dla personelu w zakresie obsługi pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi, w tym sposobów komunikacji, zrozumienia ich potrzeb i poszanowania ich praw.
2. Uznanie opiekuna faktycznego: Placówka medyczna powinna uznawać członków rodziny lub innych opiekunów faktycznych za osoby zdolne do wyrażania zgody w imieniu pacjenta z niepełnosprawnością intelektualną, jeśli taka zgoda jest konieczna.
3. Indywidualne podejście do pacjenta: Personel medyczny powinien podejść indywidualnie do każdego pacjenta z niepełnosprawnością intelektualną, wziąć pod uwagę jego zdolności

komunikacyjne i dostosować formę komunikacji oraz podejście do wyrażania zgody na leczenie.

4. Ścisła zgodność z prawem: Placówka medyczna powinna dokładnie przestrzegać obowiązujących przepisów prawa dotyczących praw pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi i działać zgodnie z zasadami równego traktowania i bezstronności.

Wprowadzenie w życie zmian wynikających z tego audytu przyniesie wiele korzyści zarówno dla pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi, jak i dla placówek medycznych. Oto niektóre z głównych korzyści:

1. Zwiększenie ochrony praw pacjentów: Wprowadzenie edukacji personelu medycznego na temat obsługi pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz uznania opiekunów faktycznych za zdolnych do wyrażania zgody pozwoli na lepsze zrozumienie i poszanowanie praw tych pacjentów. Będą oni bardziej skutecznie chronieni przed dyskryminacją i niewłaściwym traktowaniem.

2. Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej: Indywidualne podejście do pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi i dostosowanie komunikacji pozwoli na lepsze zrozumienie ich potrzeb medycznych. Pacjenci otrzymają odpowiednie wsparcie medyczne, a placówki medyczne będą mogły bardziej skutecznie i precyzyjnie diagnozować i leczyć.

3. Zgodność z przepisami prawa: Wprowadzenie zmian w praktyce medycznej w celu zapewnienia ochrony pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi będzie zgodne z przepisami prawa, zarówno krajowymi, jak i międzynarodowymi. Placówki medyczne unikną konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem praw pacjentów.

4. Poprawa wizerunku placówek medycznych: Placówki medyczne, które wprowadzą zmiany wynikające z audytu, zostaną postrzegane jako instytucje, które posiadają profesjonalną i empatyczną obsługę dla wszystkich pacjentów, niezależnie od ich niepełnosprawności. To może przyczynić się do poprawy reputacji placówki i przyciągnięcia większej liczby pacjentów.

5. Zwiększenie zaufania pacjentów: Pacjenci z niepełnosprawnościami intelektualnymi, a także ich opiekunowie, zyskają większe zaufanie do placówek medycznych, które dbają o ich potrzeby i respektują ich prawa. To może wpłynąć na większą gotowość do korzystania z usług medycznych i przestrzegania zaleceń lekarzy.

6. Poprawa relacji między placówkami medycznymi a pacjentami: Poprawa obsługi i zrozumienie potrzeb pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi przyczyni się do poprawy relacji między pacjentami a placówkami medycznymi. Zwiększy to poziom satysfakcji pacjentów i może wpłynąć na lojalność pacjentów wobec danej placówki.

Podsumowując, wprowadzenie w życie zmian wynikających z audytu przyczyni się do zwiększenia ochrony praw pacjentów z niepełnosprawnościami intelektualnymi, poprawy jakości opieki medycznej, zgodności z przepisami prawa i wizerunku placówek medycznych. To z kolei przyczyni się do poprawy jakości życia i dobrostanu tej grupy pacjentów oraz zbudowania zaufania i pozytywnych relacji między pacjentami a placówkami medycznymi.

dr Piotr Kamiński  
członek zarządu fundacji  
Instytut Aktywizacji Regionów  
koordynator projektu  
„PEŁNOPRAWNI – osoby z niepełnosprawnościami jako  
petenci w sądach i urzędach”, pełnoprawni.eu

- do wiadomości - Rzecznik Praw Obywatelskich.